

journalismfund.eu

J A A R V E R S L A G 2 0 1 3

JAARVERSLAG 2013

WOORD VOORAF

MISSIE

1. STRUCTUUR VAN DE VERENIGING

1.1. ADMINISTRATIE

1.2. BESTUURSORGANEN EN ORGANOGRAM

- 1.2.1. *Algemene Vergadering*
- 1.2.2. *Raad van Bestuur*
- 1.2.3. *Dagelijks Bestuur*
- 1.2.4. *Jury*
- 1.2.5. *Internationale adviesraad*
- 1.2.6. *Donateurs*

2. ACTIVITEITEN I – WERKBEURZEN

2.1. PROJECT EUROPESE BEURZEN

- 2.1.1. *Doelstelling*
- 2.1.2. *Aanvragen (oktober 2013)*
- 2.1.3. *Profiel van de aanvragers*
- 2.1.4. *Overzicht van in 2013 gepubliceerde werkbeurzen*

2.2. PROJECT FONDS PASCAL DECROOS

- 2.2.1. *Doelstelling*
- 2.2.2. *Aanvragen (drie zittijden)*
- 2.2.3. *Profiel van de aanvragers*
- 2.2.4. *Overzicht van in 2013 gepubliceerde werkbeurzen*

3. ACTIVITEITEN II – NETWERKEN

3.1. EIGEN PROJECTEN

- 3.1.1. *Dataharvest Conference 2013 (JF)*
- 3.1.2. *Press Freedom Day Event (JF i.s.m. PEN Vlaanderen)*
- 3.1.3. *Jury-evenement en debat (JF i.s.m. deBuren)*
- 3.1.4. *Mediacafé (FPD i.s.m. VVOJ & deBuren)*
Mediacafé #12: Iedereen journalist!
Mediacafé #13: Crowdfunding. Het grote redmiddel?
Mediacafé #14: Is regiojournalistiek ten dode opgeschreven?
Mediacafé #15: Moeten journalisten kleur bekennen?
- 3.1.5. *Netwerkmoment 2013 en andere activiteiten*
- 3.1.6. *InvestigativeStories.org (JF)*
- 3.1.7. *Nacht van de Journalistiek (FPD)*
- 3.1.8. *Webdox Doc Hothouse (JF i.s.m. iDrops)*

3.2. SPIN-OFFS

- 3.2.1. *Wobbing Europe*
- 3.2.2. *Farmsubsidy.org*
- 3.2.3. *Mediakritiek*
- 3.2.4. *De Vlaamse Scriptieprijs*

3.3. Als LID

- 3.3.1. *VVOJ – VVOJ-conferentie 2013*
- 3.3.2. *Global Investigative Journalism Network*

4. ACTIVITEITEN III – STARTERS

4.1. POSTGRADUAAT IRJ: INTERNATIONALE RESEARCHJOURNALISTIEK

4.2. SAMENWERKING FPD-STARTERS & VRANCKX

COMMUNICATIE

5.1. WEBSITE JOURNALISMFUND.EU

5.2. WEBSITE WWW.FONDSPASCALDECROOS.ORG

5.3. SOCIAL MEDIA

- 5.3.1. *Project Europese beurzen Journalismfund.eu*
- 5.3.2. *Project Fonds Pascal Decroos*

5.4. E-NIEUWSBRIEF JF

5.5. E-NIEUWSBRIEF FPD

5.6. NIEUWSBRIEF PRINT FPD

5.7. ADVERTENTIES FPD

FINANCIEEL VERSLAG – BIJLAGEN

WOORD VOORAF

2013 was een bijzonder jaar voor het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek vzw. De vzw veranderde van naam en werd Journalismfund.eu vzw. Het Fonds Pascal Decroos blijft bestaan als Vlaams project binnen de Europese vereniging. Vanaf 2013 trok de raad van bestuur volledig de Europese kaart. Dit was een moedige maar ook logische beslissing.

2013 was een heel bijzonder jaar omdat onze voorzitter Paul Decroos, vader van Pascal Decroos, na 15 jaar de fakkel wou doorgeven. De Duits/Deense journaliste en sinds jaren partner van ons fonds Brigitte Alfter werd unaniem verkozen als zijn opvolgster.

Deze internationale wending vertaalde zich al meteen in de steun van een nieuwe partner, Adessium Foundation, die Journalismfund.eu voor drie jaar wil ondersteunen.

De Internationale conferentie voor data- en onderzoeksjournalistiek Dataharvest.eu kende een groei wat betreft het aantal deelnemers en werd inhoudelijk hoog geapprecieerd.

2013 was een heel bijzonder jaar omdat nog nooit zoveel aanvragen werden ingediend en werkbeurzen werden uitbetaald. Journalismfund.eu wordt bekender en de nood bij journalisten wordt groter. Dit onderstreept meteen het belang en de noodzaak van onze vereniging.

De jarenlange strijd die werd gevoerd om een Europees fonds op te richten werd tot in Leipzig (Duitsland) opgemerkt. Brigitte Alfter en ikzelf mochten de Prize for the Freedom and Future of the Media in ontvangst nemen. Meteen ook een erkenning van het belang van Journalismfund.eu en een hart onder de riem voor iedereen die betrokken is bij dit unieke project ontstaan uit vriendschap voor wijlen Pascal Decroos.

Met deze positieve elementen kijken we hoopvol het volgende jaar tegemoet.

Ides Debruyne
Zellik

MISSIE

Journalismfund.eu vzw ontstond uit het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek en is een onafhankelijke vereniging zonder winstoogmerk (vzw), opgericht met als doel de herinnering aan Vlaams journalist Pascal Decroos levendig te houden en zijn levenswerk voort te zetten door

- diepgravende, kwaliteitsvolle journalistiek in Europa te stimuleren;
- diepgravende, grensoverschrijdende, kwaliteitsvolle journalistiek in Europa te faciliteren en daarmee een Europees publiek debat te stimuleren, steunen en uit te bouwen;
- journalistieke netwerken over grenzen heen te stimuleren;
- de mogelijkheid te creëren voor nieuwe talenten om journalistieke vaardigheden te ontwikkelen in de praktijk;

en tezelfdertijd de onafhankelijkheid van journalistiek werk te verzekeren.

1. STRUCTUUR VAN DE VERENIGING

1.1. ADMINISTRATIE

- Zetel: Rozenweg 4b, 1731 Zellik (België)
- Publicatie: 1998-05-21 N. 009338
- Nummer van de vereniging: 9338/98 (Identificatienummer)
- Identificatienummer NIS: 15262553
- Nationaal nummer: 463312580
- NACE-BEL code: 9112
- Managing Director: Ides Debruyne (1 FTE – vast contract)
- Director Europe: Brigitte Alfter – (1 FTE – freelance)
- Communicatie: Rafael Njotea – (1 FTE – vast contract)
- Administratief medewerker: Britt De Metter – (1/2 FTE – vast contract)
- Contactpersoon binnen de vereniging: Ides Debruyne (+32 2 705 59 19)

1.2. BESTUURSORGANEN EN ORGANOGRAM

- 1.2.1. Algemene Vergadering

- Alfter Brigitte (Copenhagen)
- Castelein Bart (Nieuwkapelle)
- Coessens Wim (Gent)
- Criel Wim (Sint-Denijs-Westrem)
- Debruyne Ides (Gent)
- Decroos Ann-Sophie (Diepenbeek)
- Decroos Isabel (Oostende)
- Decroos Paul (Oostende)
- Decroos Tom (Brussel)
- Dekeyzer Lieve (Zellik)
- De Maeyer Ann (Meise)
- Depuydt Piet (Gent)
- Desterbecq Anne-Mie (Oostende)
- Fort Anne (Sint-Lambrechts-Woluwe)
- Heirbaut Rob (Sint-Joris-Weert)
- Pauwels Caroline (Brussel)
- Pollet Joris (Sint-Lambrechts-Woluwe)
- Poppe Ludo (Keerbergen)
- Soen Ann (Oostende)
- Vandenberghe Kurt (Zellik)
- Van Hee Jacques (Meise)
- Van Laeken William (Hoeilaart)
- van Lierop Ton (Brussel)
- Van Wichelen Koen (Vilvoorde)

- Voeten Teun (Brussel)
- Vogels Annik (Keerbergen)

De Algemene Vergadering kwam in 2013 2 maal samen:

- 22 januari 2013:

- Goedkeuring jaarverslag en jaarrekeningen 2012, begroting 2013
- Actualisering ledenlijst Algemene Vergadering
- Actualisering ledenlijst Raad van Bestuur

- 26 augustus 2013:

- Actualisering ledenlijst Algemene Vergadering
- Actualisering ledenlijst Raad van Bestuur
- Verkiezing nieuwe voorzitter
- Aanpassing missie Journalismfund.eu vzw

- *1.2.2. Raad van bestuur*

- Alfter Brigitte (Kopenhagen) - voorzitter
- Castelein Bart (Nieuwkapelle)
- Coessens Wim (Gent)
- Criel Wim (Sint-Denijs-Westrem)
- Decroos Paul (Oostende)
- Depuydt Piet (Gent) - secretaris
- Desterbecq Anne-Mie (Oostende)
- Heirbaut Rob (Sint-Joris-Weert)
- Pauwels Caroline (Brussel) - ondervoorzitter
- Pollet Joris (Sint-Lambrechts-Woluwe)
- Vandenberghe Kurt (Zellik) - penningmeester
- Van Hee Jacques (Meise)
- Van Laeken William (Hoeilaart)
- Van Lierop Ton (Brussel)

Goele Geeraert verliet in 2013 de raad van bestuur. Brigitte Alfter en Ton van Lierop vervoegden de raad. De raad van bestuur kwam vijf maal samen. Haar belangrijkste taak bestaat uit het controleren van de directeur en toezien op rekeningen en begroting. Ze zet ook mee de richting uit en houdt de focus in het oog.

- *1.2.3. Dagelijks Bestuur*

- Alfter Brigitte (Kopenhagen)
- Debruyne Ides (Gent)
- Depuydt Piet (Gent)
- Vandenberghe Kurt (Zellik)

- Van Lierop Ton (Brussel)

Het Dagelijks Bestuur kwam in 2013 niet samen, maar houdt regelmatig online overleg.

- *1.2.4. Jury*

De evaluatie van de aanvragen gebeurt door een onafhankelijke jury. Er zijn verschillende jury's voor de Europese cross-border werkbeurzen en de Vlaamse Fonds Pascal Decroos werkbeurzen.

De Europese cross-border jury bestaat uit vier ervaren persoonlijkheden met een uitgesproken kennis van de journalistiek en de media. Om haar onafhankelijkheid te garanderen is de jury volledig anoniem. Lidmaatschap is roterend en telkens wanneer een jurylid vervangen wordt, wordt zijn of haar naam bekendgemaakt. Eind 2013 werd Hans-Martin Tillack vervangen.

Vergaderingen gebeuren via teleconferentie. Vorige juryleden zijn:

- David Leigh (VK) (2009-2011)
- Nils Mulvad (DK) (2009-2013)
- Hans-Martin Tillack (DE) (2009-2013)

De jury van het project Fonds Pascal Decroos bestaat uit vier mediadeskundigen die niet (meer) met een specifieke redactie of specifiek medium verbonden zijn. Drie juryleden hebben een gedegen journalistieke ervaring en één een andere relevante achtergrond. Lidmaatschap is roterend: elke twee jaar worden twee juryleden vervangen. Dat betekent dat elk jurylid vier jaar in de jury zetelt. Het feit dat de namen van de juryleden niet bekend gemaakt worden, garandeert hun maximale onafhankelijkheid. Eind 2013 werden Liesbet Walckiers en Dorian van der Brempt vervangen.

Alle vorige juryleden van het project Fonds Pascal Decroos:

- Hugo De Ridder and Karel Anthierens (1998-2001)
- Paul Muys and Dirk Voorhoof (1998-2003)
- Walter Zinzen and Derk-Jan Eppink (2001-2005)
- Daniel Biltreyst and Geert Sciot (2003-2007)
- Kris Smet and Carl De Keyzer (2005-2009)
- Trees Verleyen and Josse Abrahams (2007-2011)
- Liesbet Walckiers and Dorian van der Brempt (2009-2013)

- *1.2.5. Internationale adviesraad*

De internationale adviesraad adviseert Journalismfund.eu vzw in verband met de Dataharvest Conference (namen, onderwerpen, communicatie binnen hun netwerk,

etc.) en in verband met de namenlijst voor nieuwe juryleden voor de cross-border werkbeurzen. De adviesraad werd in 2013 enkel elektronisch geraadpleegd en kwam niet samen. De volgende mensen zetelen in deze adviesraad. Het merendeel van de leden van deze raad maakt ook deel uit van een onderzoeksjournalistiek centrum of netwerk in eigen land.

- **Stefan Candea** is mede-oprichter van het [Romanian Centre for Investigative Journalism](#). Hij werkt als freelance onderzoeksjournalist vanuit Boekarest, Roemenië.
- **Wojtek Ciesla** is een Poolse journalist die werkt bij Newsweek Poland. Hij is ook een van de oprichters van het Poolse [Fundacja Reporterow](#), dat onderzoeksjournalistiek wil stimuleren in Polen en omliggende landen.
- **Jan Gunnar Furuly** is een Noorse journalist die werkt voor dagblad *Aftenposten*. Hij is voorzitter van de vereniging voor onderzoeksjournalistiek [SKUP](#) en was de presentator van de 5de Global Investigative Journalism Conference in Lillehammer in 2008.
- **Stephen Grey** is verslaggever bij Reuters en heeft veel ervaring met internationale en Europese verslaggeving als freelancer en als redactielid. [Stephen Grey](#) werkt vanuit Londen, Verenigd Koninkrijk.
- **Anne Haubek** is mede-oprichter van [Scoop](#), een netwerk dat onderzoeksjournalistiek in Oost-Europese landen ondersteunt. Ze werkt als redacteur en presentatrice van een wekelijkse [radioshow over Europese politiek](#) voor de Deense openbare omroep.
- **Henrik Kaufholz** is mede-oprichter van [Scoop](#). Hij is de voorzitter van het internationale comité van de [Deense vereniging voor onderzoeksjournalistiek](#). Hij werkt op de buitenlandredactie van het Deense dagblad Politiken, in Kopenhagen, Denemarken. Hij was de presentator van de 7de Global Investigative Journalism Conference in Kiev in 2011.
- **András Löke** is een Hongaarse journalist die werkt met ultralokaal nieuws in Boedapest. Hij werkt ook voor de [Soma Foundation](#), die jaarlijkse prijzen uitreiken voor onderzoeksjournalistiek.
- **Lutz Mükke** werkt voor de [Universiteit van Leipzig](#), waar hij onder andere onderzoeksmethodes doceert. Hij vertegenwoordigt het Duitse [Netzwerk Recherche](#).
- **Margo Smit** is de directeur van de Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalistiek [VVOJ](#). In het verleden maakte ze als tv-reporter onderzoeksjournalistieke documentaires op de Nederlandse openbare omroep. Ze doceert aan de Universiteit van Groningen, Nederland, en zat in de organisatie van de 3de Global Investigative Journalism Conference in Amsterdam in 2005.
- **Stanimir Vaglenov** is de oprichter van het [Bulgarian Center for investigative journalism](#). Hij werkt voor het dagblad *24 Casa* in Sofia, Bulgarije.
- **Tarmo Vahter** is vice-hoofdredacteur van weekblad [Eesti Ekspress](#) in Tallinn, Estland.
- **Salla Vuorikoski** is een Finse journaliste die werkt voor MTV3. Ze is bestuurslid van de Finse vereniging voor onderzoeksjournalistiek, [Tutkiva](#).

- *1.2.6. Donateurs*

Journalismfund.eu wordt gedragen door een grote groep van sympathisanten. In 2013 konden we 117 mensen overtuigen om in totaal 8.289 euro te doneren.

2. ACTIVITEITEN I – WERKBEURZEN

2.1. PROJECT EUROPESE BEURZEN

- 2.1.1. Doelstelling

Politieke beslissingen worden steeds meer op internationaal niveau genomen. Handel en business verlopen over de grenzen heen. Criminelen zetten netwerken op en zijn in verschillende landen actief. Als journalisten hun rol goed willen blijven spelen, is samenwerking over landsgrenzen heen een must, zowel wat research als wat publicatie betreft.

Journalismfund.eu steunt teams van journalisten uit verschillende landen. De journalisten werken meestal vanuit hun eigen land aan een gemeenschappelijk verhaal. Zo bundelen ze hun onderzoekscompetenties en kunnen ze hun verhaal publiceren in verschillende landen. Dat laatste is belangrijk om de uiteenlopende Europese publieksgroepen aan te spreken en impact te genereren voor de journalistieke verhalen.

De steun gebeurt in de vorm van werkbeurzen voor individuele journalisten. Zij moeten kunnen aantonen dat hun project buitengewoon duur of tijdrovend is, in die zin dat het door de normale steun van redacteurs of uitgevers niet gedragen kan worden. De projecten moeten reguliere verslaggeving en dagdagelijkse journalistiek overstijgen en moeten een Europees thema of grensoverschrijdend perspectief hebben.

- 2.1.2. Aanvragen (oktober 2013)

Voor zijn Europese cross-border-project organiseerde Journalismfund.eu in 2013 één zitting, in oktober. Tijdens die aanvraagronde ontving Journalismfund.eu 53 aanvragen van in totaal 107 aanvragers. Nooit eerder werden er in één zitting zoveel aanvragen ingediend.

Er werden zeven aanvragen goedgekeurd, ingediend door in totaal 21 aanvragers.

Het totaal aangevraagde bedrag in 2013 was 433.074,95 euro. De jury kende in totaal 49.954 euro toe. Dit bedrag was het restant van de steun van OSF en een eerste schijf gedoneerd door Adessium Foundation.

- 2.1.3. Profiel van de aanvragers

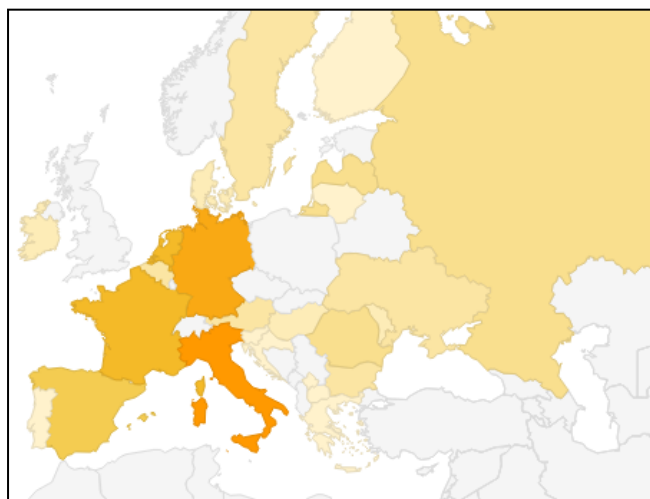
Aanvragers

De 53 aanvragen werden ingediend door in totaal 107 journalisten. Wat de nationaliteit van de aanvragers betreft, kwamen de meeste aanvragen van

journalisten uit Italië, Duitsland, Frankrijk en Nederland, m.n. 16, 13, 10 en nog eens 10 respectievelijk. Zie figuur 2.1.3A en tabel 2.1.3A voor een overzicht van de nationaliteit van de aanvragers. 63 aanvragers (59%) waren mannelijk en 44 (41%) vrouwelijk.

Toegekend

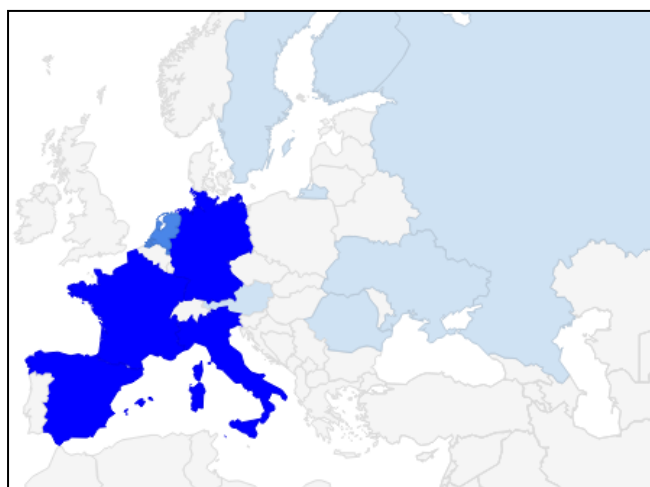
Een totaal van 21 aanvragers uit twaalf verschillende landen, verspreid over zeven teams, zagen hun aanvraag goedgekeurd. De meeste aanvragers die een beurs kregen komen uit Frankrijk, Duitsland, Italië en Spanje. Zie figuur 2.1.3B en tabel 2.1.3B voor een overzicht van de nationaliteit van de aanvragers met een beurs. Opmerkelijk: van de mensen met een beurs zijn 18 (86%) mannelijk. 3 (14%) zijn vrouwelijk. De jury hanteert enkel journalistieke criteria bij de selectie; in sommige vorige aanvraagrondes was de meerderheid van de aanvragers die een beurs kregen vrouwelijk. De gemiddelde verdeling man / vrouw bij de aanvragers met een beurs 56% / 44%.

Figuur 2.1.3A – aanvragers in Europa

Italy	16	Hungary	2
Germany	13	Ireland	2
France	10	Moldova	2
Netherlands	10	USA	2
Spain	7	Afghanistan	1
Latvia	4	Croatia	1
Romania	4	Finland	1
Russia	4	Greece	1
Austria	3	Iran	1
Belgium	3	Kosovo	1
Bulgaria	3	Lithuania	1
Sweden	3	Macedonia	1
UK	3	Portugal	1
Ukraine	3	Slovenia	1
Denmark	2	Turkey	1

Tabel 2.1.3A – aanvragers per land

Figuur 2.1.3B – *grantees* in Europa

France	3
Germany	3
Italy	3
Spain	3
Netherlands	2
Austria	1
Finland	1
Romania	1
Russia	1
Sweden	1
UK	1
Ukraine	1

Tabel 2.1.3B – *grantees* per land

- 2.1.4. Overzicht van in 2013 gepubliceerde werkbeurzen

Roma Exploitation: the end of the dream

- Een geschatte 10 tot 12 miljoen Roma trekken rond in Europa. De politieke dimensie van die etnische en sociale uitdaging is voer voor discussie in de EU, maar wat nooit besproken wordt, is de zwarte economie achter Roma migratie. Wie profiteert van de grote toestroom van vooral arme mensen naar West-Europa?
- Team van twee Duitse journalisten en één Bulgaarse.
- Werkbeurs van 5.500 euro, toegekend op 24 oktober 2011.
- <http://www.journalismfund.eu/roma-exploitation>

Bad Doctor: question marks over EU's doctor register

- Vrij verkeer van werknemers in de Europese Unie zorgt voor een significante stijging van het aantal dokters in het buitenland. Maar om de veiligheid van de patiënten te garanderen, vereist dat ook vrij verkeer van informatie.
- Team van twee Britse journalisten en één Duitse.
- Werkbeurs van 5.500 euro, toegekend op 5 juli 2010.
- <http://www.journalismfund.eu/bad-doctor>

Gaza's Gas: the EU's burnt millions

- De Gazastrook heeft dagelijks te lijden onder stroomonderbrekingen die langer dan acht uur kunnen duren. De enige stroomcentrale in de regio produceert veel te weinig elektriciteit om in de behoefte te voorzien. Hoe is het zover gekomen, te weten dat de internationale gemeenschap miljoenen investeerde in de regio om de lokale bevolking te helpen.
- Team van een Franse en een Italiaanse journalist.
- Werkbeurs van 5.000 euro, toegekend op 26 maart 2012.
- <http://www.journalismfund.eu/gazas-gas>

Pulp Fiction: Chinese tomato puree, made in Italy

- In de landbouw wordt erg veel geld geïnvesteerd dat hoge, maar illegale opbrengsten genereert. Bijna één op de drie producten met een 'Made in Italy'-label die in Italië verkocht of naar het buitenland geëxporteerd worden, zijn gemaakt met niet-Italiaanse producten.
- Team van drie Italiaanse journalisten en één Belgische.
- Werkbeurs van 5.000 euro, toegekend op 23 maart 2012.
- <http://www.journalismfund.eu/pulp-fiction>

Olive oil, the liquid gold

- De boerderijen in het Spaanse Jaen leveren een aanzienlijk deel van de groenten die in Europa geconsumeerd worden en krijgen veel landbouwsubsidies van de EU. Maar de mensen die op die boerderijen werken, worden erg vaak uitgebuit, en bovendien wordt het milieu genegeerd.
- Team van een Spaanse en een Deense journalist.
- Werkbeurs van 3.200 euro, toegekend op 13 december 2011.
- <http://www.journalismfund.eu/olive-oil>

Organ Trafficking in Kosovo

- Tussen 1999 en 2001 gebruikte het Kosovo Liberation Army mogelijk Servische krijgsgevangenen om een uitgebreid internationaal netwerk van orgaansmokkel op te zetten. Dat gebeurde onder het toezicht en misschien zelfs met de medewerking van de internationale gemeenschap in het land.
- Team van een Franse en een Poolse journalist.
- Werkbeurs van 5.000 euro, toegekend op 23 maart 2012.
- <http://www.journalismfund.eu/organ-trafficking-kosovo>

The Gold Trail

- Rond het Roemeense dorp Rosia Montana wordt al millennialang goud en zilver gemijnd. Nu mijnbedrijf Rosia Montana Gold Corporation aan een gigantisch project wil beginnen, raakt het dorpje echter hevig verdeeld in voor- en tegenstanders.
- Team van een Roemeense en een Ierse journalist.
- Werkbeurs van 2.570 euro, toegekend op 8 november 2011.
- <http://www.journalismfund.eu/gold-trail>

2.2. PROJECT FONDS PASCAL DECROOS

- 2.2.1. Doelstelling

Het project Fonds Pascal Decroos heeft als doel de herinnering aan Pascal Decroos levendig te houden en zijn levenswerk voort te zetten door:

- het bevorderen van kwaliteits- en onderzoeksjournalistiek in Vlaanderen en daarbuiten;
- het creëren van de mogelijkheid voor jonge mensen om journalistieke talenten in de praktijk te ontwikkelen;
- het bijeenbrengen van mensen uit verschillende hoeken en lagen van de maatschappij.

Het Fonds wil Vlaamse bijzondere en onderzoeksjournalistiek financieel ondersteunen met werkbeurzen. Zo krijgen zowel beginnende als ervaren journalisten de kans om hun ideeën uit te werken.

De steun wordt verleend in de vorm van subsidie aan individuele journalisten. Ze moeten kunnen aantonen dat hun project ongebruikelijk hoge kosten met zich meebrengt of zo tijdrovend van aard is dat de normale honorering van redactie of uitgeverij niet voldoende is om het project te realiseren. De projecten moeten uitstijgen boven de reguliere verslaggeving, de dagelijkse journalistiek of het correspondentenschap. Het onderwerp of thema moet bijzonder zijn, of anders de benadering of invalshoek.

- 2.2.2. Aanvragen (drie zittingen)

Tijdens het jaar 2013 ontving het Fonds Pascal Decroos 99 aanvragen in 3 zittingen, ingediend door 121 aanvragers.

De jury heeft in totaal drie keer vergaderd en kende een totaal subsidiebedrag toe van 209.488 euro. Van de 99 aanvragen werden er na beoordeling 52 (52%) goedgekeurd en 47 afgewezen.

Totaal aangevraagd budget in 2013: 737.068,97 euro.

Het totaal budget dat werd uitbetaald, bedraagt 188.211.40 euro.

- 2.2.3. *Profiel van de aanvragers*

Aanvragers

Bij de 99 aanvragen waren in totaal 121 journalisten betrokken. Nooit waren er meer freelancers onder de aanvragers: 88 in totaal (73%). 26 (21%) zijn loontrekkenden. Onder de aanvragers waren er 70 mannen (58%) en 51 vrouwen (42%).

Toegekend

52 mensen (80%) die effectief een werkbeurs toegekend kregen zijn freelancers. Ook daar scoorden de freelancers nooit hoger. Verder zijn 22 mensen (34%) met een werkbeurs starters. Jonge talenten kansen geven om journalistieke ervaring op te doen is een deel van de missie van de vereniging. 26 vrouwen (40%) kregen een werkbeurs toegekend, tegenover 39 mannen (60%).

- 2.2.4. *Overzicht van in 2013 gepubliceerde werkbeurzen*

Grondstoffenjagers

- Een ongemakkelijk verhaal over een economie die geen ontwikkeling brengt maar parasiteert – op arbeid, op natuur, op het Zuiden.
- Werkbeurs van 3000 euro, toegekend op 11 mei 2011.
- <http://fondspascaldecroos.org/grondstoffenjagers>

De tastbare energie van Congotown

- Fotoproject over de Congolese gemeenschap in het Xiaobei-district in Guangzhou, China.
- Werkbeurs van 6.000 euro, toegekend op 13 september 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/africatown-china>

Hoe je rijk wordt in het arme Congo

- Het geheim van de rijkdom van de Congolese elite.
- Werkbeurs van 6.000 euro, toegekend op 28 november 2011.
- <http://fondspascaldecroos.org/rijk-arm-congo>

Sjabbes in the city that never sleeps

- Een kleine groep Antwerpse modern-orthodoxe joden heeft in New York een nieuw leven opgebouwd – en wil er niet meer weg.
- Werkbeurs van 3.000 euro, toegekend op 2 juli 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/joden-new-york>

Cairopolis

- Fotoproject dat persoonlijke verhalen wil tonen in Caïro, een metropool van 20 miljoen inwoners.
- Werkbeurs van 4.500 euro, toegekend op 12 april 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/cairopolis>

Vrijhandel in Peru: wie wint, wie verliest?

- De gevolgen van het in maart 2013 in werking getreden vrijhandelsverdrag tussen de EU en Peru.
- Werkbeurs van 3.737 euro, toegekend op 2 juli 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/vrijhandel-peru>

Het einde van de antibiotica

- Steeds meer bacteriën worden ongevoelig voor de werking van antibiotica en dat kan een serieus probleem vormen.
- Werkbeurs 5.000 euro, toegekend op 28 november 2011.
- <http://fondspascaldecroos.org/einde-antibiotica>

Belgisch wapenarsenaal in Libië

- De wapens waarmee Belgische militairen in 2013 in Mali beschoten werden, kwamen uit Libië, maar werden geleverd door vroegere Belgische regeringen.
- Werkbeurs van 4.850 euro, toegekend op 13 september 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/belgisch-wapenarsenaal-libië>

Wetenschapsfraude in Vlaanderen

- Door de grote publicatiedruk in de academische wereld knoeien medische wetenschappers regelmatig met data en resultaten.
- Werkbeurs van 7.000 euro, toegekend op 12 april 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/wetenschapsfraude-vlaanderen>

Rendez-vous au paradis

- Fotoproject over Palestijnse martelaarposters.
- Werkbeurs van 5.000 euro, toegekend op 12 april 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/rendez-vous-au-paradis>

Nucleaire erfenis

- De complexe problematiek van het kernafval en de gevolgen ervan voor deze en toekomstige generaties.
- Werkbeurs van 8.000 euro, toegekend op 13 september 2012.

- <http://fondspascaldecroos.org/nucleaire-erfenis>

Islam en radicalisme bij Marokkanen in Brussel

- Is Brussel een laboratorium geworden voor het islamisme in continentaal Europa?
- Werkbeurs van 4.670 euro, toegekend op 7 september 2009.
- <http://fondspascaldecroos.org/islam-radicalisme>

De minaret in het midden

- Hoe moeilijk is de evenwichtsoefening tussen werken op de Vlaamse arbeidsmarkt en geloven in de islamitische god?
- Werkbeurs van 2.140 euro, toegekend op 2 juli 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/minaret-midden>

Het geld van het Vlaams Belang

- De opmerkelijke relatie tussen het Vlaams Belang, haar kopstukken en haar geld.
- Werkbeurs van 5.800 euro, toegekend op 6 september 2011.
- <http://fondspascaldecroos.org/geld-vlaams-belang>

Verapaz - de eerste Belgische kolonie

- Het verhaal over het mysterie van de eerste Belgische kolonie: die in Guatemala van 1843 tot 1856.
- Werkbeurs van 5.000 euro, toegekend op 6 september 2011.
- <http://fondspascaldecroos.org/verapaz>

Controversiële Nederlandse vogelgriepstudie krijgt vervolg

- Had de vogelgriepstudie van een Nederlandse viroloog, waarvoor die een via de lucht overdraagbare vorm van het gevaarlijke virus had gekweekt, ook echt impact op het terrein?
- Werkbeurs van 4.000 euro, toegekend op 13 september 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/vogelgriep>

Tussen Antwerpen en Bagdad

- Op zoek naar uitgeweken Irakezen die terugkeerden naar hun land, dat één van de grootste migratiestromen ter wereld kent.
- Werkbeurs van 5.000 euro, toegekend op 29 april 2013.
- <http://fondspascaldecroos.org/antwerpen-bagdad>

The art of becoming

- Drie niet-begeleide minderjarigen in ons land. Wat zijn hun dromen? Wat baart hen zorgen? Wat houdt hen sterk?
- Werkbeurs van 5.000 euro, toegekend op 28 november 2011.
- <http://fondspascaldecroos.org/art-becoming>

Schooluniformen

- Fotoproject over schooluniformen en de veranderingen die zich de laatste twintig jaar hebben voorgedaan in het Vlaamse onderwijs.
- Werkbeurs van 9.550 euro, toegekend op 9 maart 2010.
- <http://fondspascaldecroos.org/schooluniformen>

Entre Temps

- Fotoproject in het Zeepreventorium in De Haan over drie mensen op een kantelmoment in hun leven.
- Werkbeurs van 3.720 euro, toegekend op 13 september 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/entre-temps>

Spionage. Doelwit Brussel

- De beste negen waargebeurde verhalen over inlichtingendiensten in Brussel in de jaren zeventig en tachtig gebundeld.
- Werkbeurs van 12.000 euro, toegekend op 6 september 2011.
- <http://fondspascaldecroos.org/spionage>

Beetgenomen

- Zestien manieren om de Bende van Nijvel nooit te vinden, o.b.v. de gerechtelijke dossiers.
- Werkbeurs van 4.000 euro, toegekend op 12 april 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/beetgenomen>

Maroc – Terre des Migrants

- Welke rol speelt Europa in het migratieverhaal en het lot van de vele Sub-Saharaanse illegale en legale vluchtelingen in Marokko?
- Werkbeurs van 5.000 euro, toegekend op 29 april 2013.
- <http://fondspascaldecroos.org/maroc-terre-des-migrants>

Jihad in Antwerpen

- Het afgelopen jaar vertrokken naar schatting enkele tientallen moslimjongeren vanuit Antwerpen naar Syrië om daar deel te nemen aan de oorlog. Waarom?
- Werkbeurs van 6.750 euro, toegekend op 29 april 2013.
- <http://fondspascaldecroos.org/jihad-antwerpen>

Burgemeester achter tralies

- Een unieke terugblik op het levenswerk van Guido Verschueren, de drijvende kracht en promotor van het opendeurregime in de gevangenis van Leuven-Centraal.
- Werkbeurs van 3.000 euro, toegekend op 13 september 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/burgemeester-achter-tralies>

Fijn stof, grove winst

- In de Gentse havenregio hangt de uitstoot van CO2 en fijn stof samen met het falen van Europese en internationale klimaatmaatregels.
- Werkbeurs van 5.250 euro, toegekend op 12 april 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/fijn-stof-grove-winst>

Het tweede leven van uw afval

- Onderzoek naar illegale uitvoer en e-wasterecyclage in Kenia en België.
- Werkbeurs van 2.500 euro, toegekend op 29 april 2013.
- <http://fondspascaldecroos.org/e-waste>

Borneo: het bos door de bomen

- Hoe kunnen de bewoners van het eiland Borneo, waar al een derde van de natuurlijke vegetatie verloren ging, hun boterham verdienen zonder het woud te vernielen?
- Werkbeurs van 3.000 euro, toegekend op 13 september 2012.
- <http://fondspascaldecroos.org/borneo>

Turkije aan de Leie. 50 jaar migratie in Gent

- In 2014 is het 50 jaar geleden dat de eerste Turkse arbeidsmigranten in Gent arriveerden. Vandaag hebben meer dan 20.000 Gentenaren Turkse roots. Hoe werd Gent een klein 'Turkije aan de Leie'?
- Werkbeurs van 5.200 euro, toegekend op 23 april 2012.
- <http://www.fondspascaldecroos.org/turkije-leie>

Gebroken vleugels

- Vervolgproject op 'The art of becoming' over de 19-jarige Mamadou, die als niet-begeleide minderjarige een tijd in België verbleef, maar uitgewezen werd en nu in Senegal leeft.
- Werkbeurs van 3.188 euro, toegekend op 21 november 2013.
- <http://fondspascaldecroos.org/gebroken-vleugels>

Conflict in Oost-Congo

- Artikelenreeks over de oorlog in Oost-Congo en de gebrekkige vredesakkoorden die er niet in geslaagd zijn de voorwaarden te creëren voor duurzame vrede.
- Werkbeurs van 4.650 euro, toegekend op 19 december 2013.
- <http://fondspascaldecroos.org/conflict-oost-congo>

Achter de coulissen van Musical van Vlaanderen

- De voorgeschiedenis, de achterliggende financiële constructies en het politieke lobbywerk rond het geteisterde Musical van Vlaanderen.
- Werkbeurs van 2.325 euro, toegekend op 20 september 2013.
- <http://fondspascaldecroos.org/musical-van-vlaanderen>

Braindrain dreigt voor Roemenië

- Sinds 1 januari 2014 hebben Roemenen geen arbeidsvergunning meer nodig om te werken in België. Welke gevolgen heeft dat voor Roemenië? En voor de Belgische arbeidsmarkt?
- Werkbeurs van 2.250 euro, toegekend op 21 juni 2013.
- <http://fondspascaldecroos.org/braindrain-roemenie>

3. ACTIVITEITEN II – NETWERKEN

3.1. EIGEN PROJECTEN

- 3.1.1. *Dataharvest Conference 2013 (JF)*

Op 3 en 4 mei 2013 vond in de Brusselse Erasmushogeschool de derde editie van de Dataharvest Conference plaats, ondertussen de grootste internationale conferentie voor onderzoeksjournalistiek in Europa. Het aantal deelnemers groeide van een dertigtal in 2011, over 100 in 2012, tot 154 dit jaar. Er waren 22 verschillende landen vertegenwoordigd.

De Dataharvest Conference ontstond in 2011 door het samengaan van twee jaarlijkse seminars: dat van Wobbing.eu – dat journalisten samenbracht die gebruik maakten van wetgeving rond openbaarheid van bestuur – en dat van Farmsubsidy.org – dat journalisten samenbracht die via openbaarheidswetgeving, datajournalistiek en cross-borderjournalistiek werkten rond de uitgaven van de EU.

#dataharvest13 focuste sterk op nieuwe onderzoeksmethoden via zijn verschillende *tracks*: cross-border reporting, wobbing, en farmsubsidy reporting. Daarnaast was er ook een data journalism labo.

Cross-border

De cross-border track focuste op internationale journalistieke samenwerkingen. #dataharvest13 zette in de eerste plaats in op *Offshore Leaks*, het belastingsparadijzenonderzoek van het International Consortium of Investigative Journalists (ICIJ) dat in april 2013 voor het eerst verscheen en waaraan 86 journalisten uit 46 landen deelnamen. Maar er waren ook nog de projecten die gesteund werden door het cross-border programma van Journalismfund.eu: David Schraven over de exploitatie van Roma, en Cecilia Ferrara en Assia Rabinowitz over gas in de Gazastrook.

Wobbing

De wobbing-sessies behandelden de laatste ontwikkelingen in het vergaren van informatie gebaseerd op de Wet Openbaarheid van Bestuur. Journalismfund.eu was vereerd een WOB-panel te mogen verwelkomen met vooraanstaande panelleden. Het doel was om via andere beroepen te leren over het toepassen van de openbaarheidswetgeving om een zo groot mogelijke transparantie te bekomen. Het panel bestond uit enkele gespecialiseerde advocaten en de directeur van de EU-ombudsdienst. Verder kwam Duits journalist Marco Maas vertellen over de website lobbyplag.org, die hij met zijn team in elkaar knutselde. Daarop vergelijken ze de voorstellen van lobbyisten over de nieuwe Europese regelgeving omtrent databescherming met de amendementen die Europarlementariërs en commissieleden indienden.

Farmsubsidy.org

De Farmsubsidy track vertrok van de data van de Europese landbouwsubsidies. Oostenrijks journalist Hans Weiss was de blikvanger. Hij schreef, o.m. aan de hand van openbare en gemakkelijk te verkrijgen EU- en Oostenrijkse subsidiedata, een veelbesproken boek over financiële en fiscale wantoestanden in de Oostenrijkse landbouw. Zijn analytisch onderzoek is een voorbeeld van farmsubsidy-verslaggeving in een volgend stadium, die verder gaat dan de initiële farmsubsidy-verhalen waarin via de data de grote subsidieontvangers, de bekendheden en de namen uit de industrie bekendgemaakt werden. Daarnaast werd er, onder begeleiding van Farmsubsidy-pioniers Nils Mulvad en Jack Thurston, in kleinere teams gewerkt aan het analyseren van de nieuwe data.

De Farmsubsidy workshops werden georganiseerd in samenwerking met vertegenwoordigers van de Open Knowledge Foundation.

Data Journalism Lab

Het doel van het labo was om journalisten en datacoders samen te brengen om verhaaldeeën te bespreken of nieuwe datasets voor te bereiden. De opzet van het labo volgde het model van een hackaton, speeddatingsessie of challenge, een model van samenwerking met als doel partners te vinden om een gegeven taak op te lossen. Journalisten kunnen bijvoorbeeld een idee hebben voor een verhaal met interessante codeeruitdagingen; coders hebben misschien een idee waarvoor ze willen samenwerken met één of meer journalisten.

Het Data Journalism Labo werd georganiseerd in samenwerking met vertegenwoordigers van de Open Knowledge Foundation, die de dag voor de Dataharvest Conference nog een Hackaton organiseerden voor coders om niet materiaal voor te bereiden voor de conferentie.

Externe sprekers

Op #dataharvest13 waren ook niet-journalisten aanwezig als spreker, zo bijvoorbeeld de directeur van de ngo Corporate Europe Observatory, die de lobby in Brussel onderzoekt. Data-ingenieurs van de Duitse Bertelsmann Foundation presenteerden een visualisatie van de globale economische stromen.

- 3.1.2. Jurypresentatie & Press Freedom Day Event (JF i.s.m. PEN Vlaanderen)

Voor Press Freedom Day 2013 organiseerden Journalismfund.eu en PEN Vlaanderen een speciaal evenement op vrijdag 3 mei in Brussel om de rol van onderzoeksjournalistiek in het vrijwaren van de persvrijheid te bespreken. Het evenement kaderde in de marge van Journalismfund.eu's Dataharvest Conference en bracht zo'n 70 journalisten van over heel Europa samen in het Rist Café.

De avond werd op gang getrapd door de voorzitter van PEN Vlaanderen, auteur David Van Reybrouck. Nadien betrad onderzoeksjournaliste en bestuurslid van PEN Vlaanderen Marleen Teugels het podium voor een presentatie over de staat van de persvrijheid in België.

De presentatie was gebaseerd op een verkennende studie uitgevoerd door PEN Vlaanderen en bekeek enkele belangrijke voorvallen van politieke en andere vormen van druk waaronder journalisten het afgelopen jaar te lijden hadden gekregen. Ook gaf het voorbeelden van vormen van milde censuur in de Belgische media en vormen van externe en interne druk.

De presentatie werd gevolgd door een panelinterview geleid door VVOJ-directeur Margo Smit met voormalig jurylid van Journalismfund.eu's cross-borderproject Nils Mulvad en stichter van Nederlandse journalistieke online start-up *De Correspondent* Rob Wijnberg.

[Lees het volledige verslag \(EN\) hier.](#)

- 3.1.3. *Jurypresentatie & Protection of Sources Event (JF i.s.m. deBuren)*

Op een evenement georganiseerd op 3 december 2013 door Journalismfund.eu en Vlaams-Nederlands huis deBuren werd *Stern*-reporter Hans-Martin Tillack voorgesteld als voormalig jurylid van Journalismfund.eu's cross-borderproject. Hij zetelde in de jury van 2009 tot 2013.

Na een presentatie door en een Q&A-sessie met Tillack geleid door journalist Kristof Cleric (*MO**), gaf professor mediarecht Dirk Voorhoof een uiteenzetting over de staat van de wetgeving rond bronnenbescherming in de EU. Nadien werd het onderwerp besproken door Tillack en Voorhoof tijdens een sessie die opnieuw gemodereerd werd door Clerix.

De situatie in België werd in het bijzonder onder de loep genomen omdat de wetgeving daar – die geldt voor alle in Brussel gestationeerde EU-verslaggevers – veel inclusiever gemaakt werd na een zaak uit 2004 waarin Tillack zelf de hoofdrol speelde. Hij werd ervan verdacht een ambtenaar te hebben omgekocht in ruil voor vertrouwelijke informatie over de Europese instellingen. Tillacks huis en werkplek werden doorzocht en veel van zijn documenten en materiaal werd in beslag genomen. Uiteindelijk werd echter geoordeeld dat de aanklachten tegen hem vaag en uit de lucht gegrepen waren en werd hij vrijgesproken.

De zaak spoorde het Europese Gerechtshof ertoe aan om te benadrukken dat het recht van een journalist om zijn bronnen niet bekend te maken niet zomaar als een privilege beschouwd mag worden dat naar believen toegekend of afgenomen mag worden. Het is een onlosmakelijk onderdeel van het recht op informatie waarmee

met grote omzichtigheid moet worden omgesprongen. N.a.v. de zaak trad op 7 mei 2005 in België een meer inclusieve wet op bronnenbescherming in voege.

[Lees het volledige verslag \(EN\) hier.](#)

- 3.1.4. *Mediacafé (FPD i.s.m. VVOJ & deBuren)*

Mediacafé #12: Iedereen journalist!

Onderwerp: de journalistieke opleidingen in Vlaanderen. Wat is een diploma journalistiek nog waard? **Panel:** Michaël Opgenhaffen (verbonden aan Lessius Hogeschool en KULeuven), Iris Musschoot (*Campus De Persgroep*), Jo Bardoel (Radboud Universiteit Nijmegen), Ann-Sofie Dekeyser (*De Standaard*) met moderator Koen Wauters (VRT). **Praktisch:** dinsdagavond 5 maart 2013 om 19u30 in de Beursschouwburg, Brussel.

Mediacafé #13: Crowdfunding. Het grote redmiddel?

Onderwerp: crowdfunding, een businessmodel waarbij de initiatiefnemer het publiek betreft bij het creatieproces van zijn project en inschakelt om de kosten te financieren. **Panel:** Jan Beddegenoodts (haalde 4000 euro op voor zijn project *The Taste of Freedom*), Arnold van Bruggen (*The Sochi Project*), Bieke Purnelle (*De Wereld Morgen*) met moderator Lin Delcour (VRT, Koppen). **Praktisch:** woensdagavond 22 mei 2013 om 19u30 in Rits Café, Brussel.

Mediacafé #14: Is regiojournalistiek ten dode opgeschreven?

Onderwerp: de toekomst van de regiojournalistiek. **Panel:** Jan Bierhoff (verantwoordelijke Regionale Samenwerking van Persinnovatie.nl), Jana Wuyts (chef regio *Het Laatste Nieuws*) en Robert Esselinckx (hoofdredacteur TV Brussel), met moderator Trui De Maré (VRT). **Praktisch:** donderdag 3 oktober bij deBuren, Brussel.

Mediacafé #15: Moeten journalisten kleur bekennen?

Onderwerp: politieke voorkeuren bij journalisten. Mogen journalisten een politieke kleur hebben? **Panel:** Siegfried Bracke (N-VA), Jörgen Oosterwaal (*Knack*), Kees Boonman (TROS Kamerbreed, Universiteit Leiden), met moderator Karin Raeymaeckers (directeur Center for Journalism Studies UGent). **Praktisch:** woensdag 27 november om 19u30 bij deBuren, Brussel.

- 3.1.5. *Netwerkmoment 2013 en andere activiteiten*

Op dinsdagmiddag 3 december 2013 organiseerde het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek een netwerkmoment voor pers en publiek in het Huis van de

Journalist in Brussel. Er werden o.a. twee ex-juryleden bekendgemaakt: Liesbet Walckiers, voormalig radiojournaliste van de VRT, en Dorian van der Brempt, directeur van het Vlaams-Nederlandse huis deBuren.

Elke twee jaar worden twee leden van de vierkoppige jury van het Fonds Pascal Decroos vervangen, na vier jaar dienst. Het is die jury die na elke aanvraagronde van het Fonds beslist over de toekenning van de werkbeurzen. Om bewuste en onbewuste beïnvloeding van buitenaf te vermijden, worden de namen van de juryleden tijdens hun vierjarige dienst geheim gehouden. Bij een wissel worden de uittredende juryleden bekendgemaakt.

Het was de zevende jurywissel in de geschiedenis van het Fonds. Walckiers en van der Brempt losten in 2009 Kris Smet (ex-VRT) en fotograaf Carl De Keyzer af als jurylid. In 2011 werden Trees Verleyen (docente journalistiek aan de (toen nog) Katholieke Hogeschool Mechelen) en Josse Abrahams (Koning Boudewijnfonds) vervangen door twee andere (vooralsnog anonieme) juryleden.

In gesprek met voormalig Panorama-presentator William Van Laeken keken de ex-juryleden terug op hun tijd in de jury als een boeiende en leerrijke periode. Tegelijkertijd was het een permanente bron van frustratie, omdat steeds meer mensen een aanvraag indienden, en dus ook steeds meer mogelijke projecten het niet haalden.

De ex-juryleden lieten verder hun licht schijnen op de staat van het journalistieke bedrijf. Van der Brempt: “De journalist vecht vandaag dikwijls tegen de logica van de media. Soms heb ik de indruk dat de journalist zijn krant, magazine of zender niet meer kan overtuigen van de noodzaak om tijd in de inhoud te steken.” Walckiers beaamt. Volgens haar zijn uitgevers en hoofdredacties steeds minder bereid tijd en geld te investeren in onderzoeksjournalistiek, ook al hebben ze er steeds vaker de mond van vol.

Vooraleer de twee ex-juryleden werden bekendgemaakt, was er plaats voor een blik op het Fonds Pascal Decroos en Journalismfund.eu, de vzw achter het Fonds. Directeur Ides Debruyne schetste de situatie van het Fonds aan de hand van het nodige cijfermateriaal. Tijdens de drie zittijden dit jaar werden 99 aanvragen ingediend, voor een totaal van 737.036,97 euro. Van die 99 projecten kregen er 52 een beurs, die gemiddeld 4028,62 euro bedroeg. Overigens waren er nooit meer freelancers die een aanvraag indienden dan in 2013, en nooit meer starters die een beurs toegekend kregen.

Nadien sprak voorzitter van de Raad van Bestuur Brigitte Alfter nog over Journalismfund.eu. De Nederlander Rinke van den Brink, die met steun van o.a. het Fonds Pascal Decroos het boek ‘Het einde van de antibiotica’ schreef, gaf inkijk in de totstandkoming van zijn project. Het netwerkmoment werd afgesloten met een receptie.

Andere activiteiten:

Gedurende het jaar is het management aanwezig op speciale evenementen en conferenties onderzoeksjournalistiek. Hun advies wordt ook gevraagd door verschillende organisaties.

Ides Debruyne zetelt in de adviesraad van Mediacademie (kwam vier keer samen in 2013), in het bestuur van de VVOJ (kwam vier keer samen in 2013), in de redactieraad van het VVOJ-jaarboek (kwam vier keer samen), EMMA Future Media lab (drie conference calls).

01/02/2013 – Interview Ides Debruyne met Radio Supo (Mechelen)
15/02/2013 – brainstorm meeting datapoort.eu (Leuven)
21/03/2013 – Inhoudiging huis van de journalist (Brussel)
27/03/2013 – jurering Belfiusprijs (Brussel)
27/03/2013 – Brainstorm EWI Opendata project (Gent)
04/03/2013 – Lezing Jeff Jarvis (Hilversum)
10/04/2013 – Europees parlement – conferentie onderzoeksjournalistiek – EVP
23/04/2013 – Future Media Lab 2013 conferentie (Gent)
25/04/2013 – Nacht van de journalistiek (Brussel)
25/04/2013 – jury prijs van de minister van media (Brussel)
14/05/2013 – Masterclass Prins Filips Fonds (Brussel)
21/05/2013 – 1 jaar Mix (Brussel)
23/05/2013 – uireiking Belfius prijs (Brussel)
14/06/2013 – OpenData Dag Vlaamse overheid (panel) (Brussel)
02/07/2013 – iDrops Gent
03 tem 07/07/2013 – 3rd World Journalism Education Conference (modereren) (Mechelen)
26/09/2013 – jury onderzoeksbeurs rekto:verso (Gent)
03/09/2013 – UEF summer reception (Brussel)
07 tem 09/10/2013 – Uitreiking Leipzig prijs (Leipzig)
10 tem 15/10/2013 – Global Investigative Journalism Conference (Rio, Brazilië)
18/10/2013 – Studiedag Diversiteit Pluriformiteit (modereren) (Gent)
04/11/2013 – Internationaal vredessymposium (modereren) (Brussel)
06/11/2013 – VVOJ De Naakte Journalist (modereren) (Boekenbeurs, Antwerpen)
15 tem 16/11/2013 – VVOJ conferentie (modereren) (Zwolle)
22/11/2013 – AEJ 2013 Congress, Brussels Press Club (panel) (Brussel)
29/11/2013 – Seminarie Datajournalistiek door VVOJ, FPD, Mediacademie (Brussel)
05/12/2013 – Vermeylenfonds – mediadebat
16/12/2013 – 50 jaar erkenning beroepsjournalist (Brussel)
17/12/2013 – Uitreiking Vlaamse scriptieprijs (partner) (Hasselt)
18/12/2013 – Uitreiking Belgodysee (Brussel)

- 3.1.6. *InvestigativeStories.org* (JF)

Een nieuwe website, InvestigativeStories.org, werd in 2012 en 2013 voorbereid. De lancering werd uitgesteld, maar kreeg opnieuw momentum dankzij contacten die

gelegd werden op de Global Investigative Journalism Conference in Rio de Janeiro in oktober 2013.

InvestigativeStories.org wordt een bibliotheek van kwaliteitsjournalistiek, een databank met artikels, bio's van de auteurs, onderzoeksrapporten etc. Het project zal grensoverschrijdend zijn omdat het verhalen van over heel Europa verzamelt. Van alle artikels zal een samenvatting gemaakt worden in het Engels, en elk artikel wordt voorzien van Engelse tags zodat het gemakkelijk gezocht kan worden.

Dankzij de bibliotheek zullen journalisten en andere bezoekers informatie kunnen crosschecken in verhalen die voorheen nog onbekend waren en daarop voortbouwen in hun eigen onderzoek, i.p.v. die informatie eerst zelf opnieuw te moeten uitzoeken. Bovendien zal de website het journalisten die in cross-border teams willen werken gemakkelijker maken om ervaren collega's te vinden.

Dankzij nieuwe contacten met enkele archivarissen die gespecialiseerd zijn in journalistiek, zal het aanbrengen van tags op de website hervat worden en kan de website in 2014 gefinaliseerd en gelanceerd worden.

- 3.1.7. *Nacht van de Journalistiek (FPD)*

Het Fonds Pascal Decroos werkte ook in 2013 mee aan het event 'Nacht van de Journalistiek' en zetelde in de jury van de Prijs van de minister van Media.

www.nachtvandejournalistiek.be

- 3.1.8. *Webdox Doc Hothouse (JF i.s.m. iDrops)*

I.s.m. innovatie-agentschap iDrops organiseerde Journalismfund.eu in 2013 Webdox Doc Hothouse, een driedaags ontwikkelingslab voor interactieve webdocumentaires.

D.m.v. brainstormsessies, individuele contactmomenten met mentoren en groepsdiscussies kregen de deelnemers feedback op het creatieve en zakelijke potentieel van hun idee en informatie over het vinden van fondsen. Aan het einde van de driedaagse konden de deelnemers hun project een laatste keer pitchen aan de groep en de mentoren.

Journalismfund.eu was vertegenwoordigd als één van de mentoren. Doc Hothouse vond plaats op 10, 11 en 12 oktober in Gent.

3.2. SPIN-OFFS

- 3.2.1. *Wobbing Europe*

Wobbing Europe is een netwerk van ervaren journalisten in Europa. Het werd in 2007 opgericht door het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek. Het

beheer van de website, www.wobbing.eu, is intussen doorgegeven aan Brigitte Alfter en Staffan Dahllöf, die het zullen omvormen tot een organisatie op basis van lidmaatschap. De organisatie zal aanvankelijk nog nauw gelinkt zijn aan Journalismfund.eu

- 3.2.2. *Farmsubsidy.org*

Farmsubsidy.org was een pionier in Europese datajournalistiek. Het werd in 2005 gelanceerd na de eerste succesvolle Europese WOB-verzoeken in 2004 en 2005. Het project brengt journalisten en programmeurs bij elkaar rond de thema's van Europese uitgaven en Europees landbouwbeleid. Het Farmsubsidy-netwerk werd in het verleden beheerd door het Danish International Centre for Analytical Reporting DICAR en de in het Verenigd Koninkrijk gebaseerde EU Transparency. Journalismfund.eu nam in 2011 het beheer van het netwerk over en werd in 2013 benaderd door de Open Knowledge Foundation / Open Spending, die toetraden als co-beheerder. Op dit moment beheert Open Knowledge Foundation / Open Spending de datapresentatie.

- 3.2.3. *Mediakritiek*

De website www.mediakritiek.be werd in het najaar van 2013 om budgettaire redenen op een zijspoor gezet, zoals in 2012 verwacht werd. In 2013 trok de website gemiddeld 6000 bezoekers per maand, dat zijn er een 200-tal per dag. De website blijft voorlopig online als archief, maar wordt niet meer geüpdatet.

- 3.2.4. *De Vlaamse Scriptieprijs*

De Vlaamse Scriptieprijs is ooit ontstaan in de schoot van het Fonds Pascal Decroos. Scriptie vzw staat nu geruime tijd op eigen benen. De Vlaamse Scriptieprijs is de meest prestigieuze prijs in Vlaanderen. In 2013 waren er 486 inzendingen en de scriptiebank.be bevat inmiddels meer dan 2500 scripties. De uitreiking vond dit jaar in Hasselt plaats.

www.scriptieprijs.be – www.scriptiebank.be

3.3. ALS LID

- 3.3.1. *VVOJ – VVOJ-conferentie 2013*

De jaarlijkse conferentie van de VVOJ, het grootste evenement voor Vlaamse en Nederlandse onderzoeksjournalisten, vond in 2013 plaats op vrijdag 15 en zaterdag 16 november in Zwolle. Journalismfund.eu steunde de VVOJ bij het organiseren van de conferentie en de communicatie errond.

[Het volledige programma van de VVOJ-conferentie 2013.](#)

- 3.3.2. *Global Investigative Journalism Network*

Het Global Investigative Journalism Network is de verzamelplaats voor onderzoeksjournalistieke organisaties en initiatieven van overal ter wereld. Ze zijn op dit moment gebaseerd in Washington, DC.

Journalismfund.eu is sinds 2004 lid van het Global Investigative Journalism Network. Brigitte Alfter is lid van het Steering Committee. Zowel Ides Debruyne als Brigitte Alfter waren aanwezig als sprekers op de Global Investigative Journalism Conference 2013 in Rio de Janeiro in oktober.

4. ACTIVITEITEN III – STARTERS

4.1. POSTGRADUAAT IRJ: INTERNATIONALE RESEARCHJOURNALISTIEK

I.s.m. de Thomas More Hogeschool in Mechelen organiseerde Journalismfund.eu in 2013 al voor het tiende jaar de opleiding Internationale Researchjournalistiek.

De opleiding, een postgraduaat vooral gericht op bachelors in de journalistiek en alle studenten met een masterdiploma, geeft inzicht in hoe je een journalistiek researchproject zonder kleerscheuren opzet en biedt hulpmiddelen om zelfstandig een onderbouwd en geloofwaardig journalistiek project op poten te zetten. Er zijn drie modules: Researchjournalistiek, Internationale Berichtgeving, en Portfolio. In totaal beslaat de opleiding 136 cursussen op dinsdag- en donderdagavonden (tijdens het academiejaar).

De uiteindelijke bedoeling van deze opleiding is leren nieuws te maken. De studenten maken kennis met technieken waar reguliere journalisten nog nooit van hebben gehoord. Zo wordt er sterk ingezet op data-analyse en –visualisatie, zoeken op internet, gebruik maken van de wet openbaarheid van bestuur etc.

Dat de opleiding relevant blijft, blijkt uit verschillende cases die de studenten van academiejaar 2012-2013 in de Vlaamse media brachten:

- [‘Iedereen negeert de rozenverkoper’](#) (Aleydis Nissen, Justine Scholiers, Marieke Vandenhende – *De Standaard*, 1 juni 2013)
- [‘Nieuwe wet tegen koppelbazerij lost niets op’](#) (Hanne Couderé, Luk Dewulf, Pieter Leenknecht – *Knack*, 11 september 2013)
- [‘Uitbuiting buitenlandse werkrachten op Brusselse bouwerven’](#) (Hanne Couderé, Luk Dewulf, Pieter Leenknecht – *Trends*, 26 september 2013)

Voor het academiejaar 2013-2014 schreven zich 15 studenten in.

4.2. SAMENWERKING FPD-STARTERS & VRANCKX

De in 2012 gestarte samenwerking tussen het Fonds Pascal Decroos en het Canvasprogramma Vranckx werd voortgezet in 2013. Bedoeling van de samenwerking is om jonge reportagemakers een kans te geven hun project op tv te brengen.

Twee door het Fonds gesteunde projecten werden in 2013 in Vranckx uitgezonden: ‘Tussen de Tigris en de Schelde’ van Zelfa Madhloum en ‘Maroc – Terre des Migrants’ van Maithé Franco en Luca Putteman.

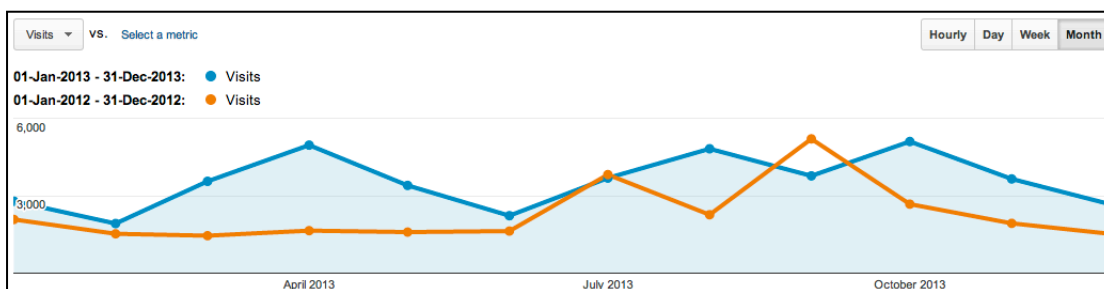
5. COMMUNICATIE

5.1. WEBSITE JOURNALISMFUND.EU

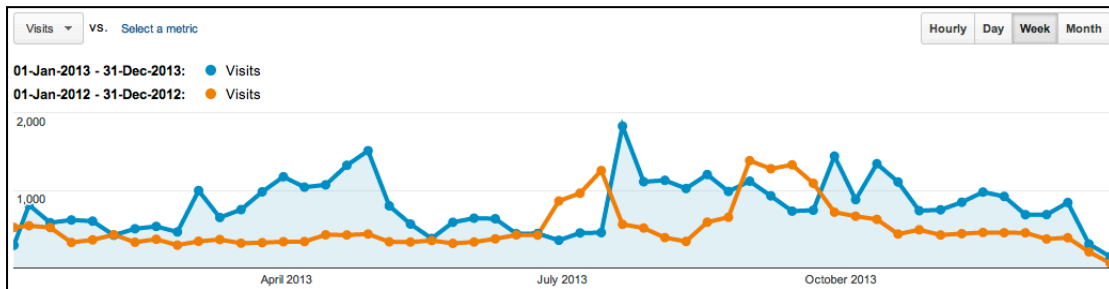
Sinds hij in juli 2012 een grondige opknapbeurt kreeg, vinden steeds meer mensen de weg naar de website www.journalismfund.eu. In 2013 werd opnieuw een recordaantal bezoekers opgetekend: 28.576 – tegenover 17.147 in 2012 en 11.269 in 2011. Op figuur 5.1A zijn de bezoeken per maand van 1 januari tot 31 december 2013 weergegeven in vergelijking met dezelfde periode een jaar eerder, en dat per maand. Op figuur 5.1B hetzelfde, maar dan per week. Beide figuren tonen dat de website bijna op elk moment van het jaar 2013 meer bezocht werd dan in 2012. Uitschieters zijn maart, april en mei, de maanden voor en rond de Dataharvest Conference, waar Journalismfund.eu in 2013 communicatief zeer bewust extra op inzette. Verder scoren ook augustus en oktober goed, respectievelijk de maand waarin de deadline werd gecommuniceerd, en de maand waarin hij viel.

Op de site wordt gecommuniceerd over de Europese cross-border-werkbeurzen die gepubliceerd zijn en over evenementen die Journalismfund.eu zelf organiseert zoals de Dataharvest Conference. Maar breder dan dat wil de site ook een informatiepunt zijn voor onderzoeksjournalistiek in Europa. Interessante ontwikkelingen en evenementen die met onderzoeksjournalistiek te maken hebben, krijgen er een plaats. Ook worden andere beurzen voor onderzoeksjournalistiek via de website op één plek verzameld.

De website bereikt bezoekers van over heel Europa. 12,5% van de bezoeken werd geregistreerd in België, 7,5% in Duitsland, 6,5% in het Verenigd Koninkrijk, 5% in Nederland, 4% in Italië, 3,5% in Frankrijk, 3% in Denemarken en Spanje, etc. Opmerkelijk: 9% van de bezoeken werd geregistreerd in de Verenigde Staten, waaruit Journalismfund.eu's internationale oriëntatie blijkt, bv. ook binnen het Global Investigative Journalism Network.

Figuur 5.1A – aantal bezoeken op www.journalismfund.eu per maand in 2013 vs 2012

Figuur 5.1B – aantal bezoeken op www.journalismfund.eu per week in 2013 vs 2012

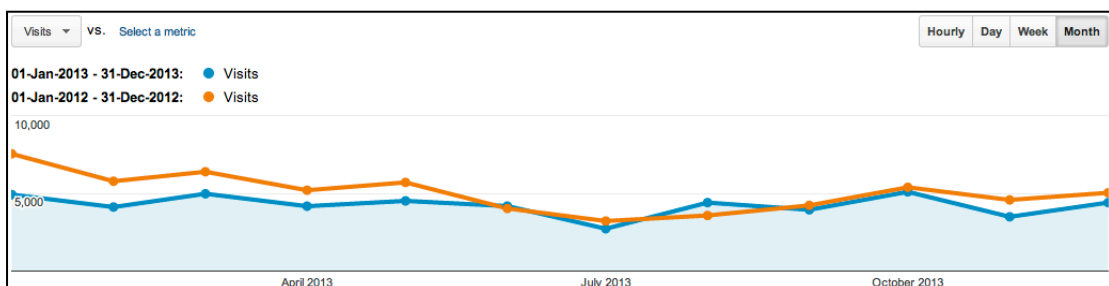
5.2. WEBSITE WWW.FONDSPASCALDECROOS.ORG

De website www.fondspascaldecroos.org is de communicatieve uitvalsbasis van het project Fonds Pascal Decroos.

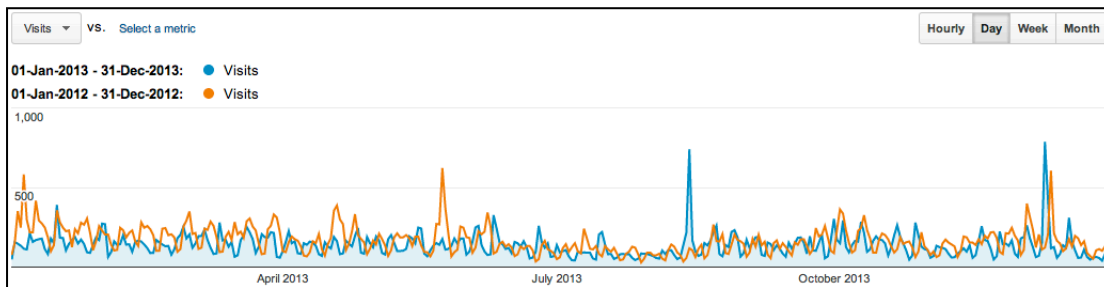
Iedereen kan er terecht voor info over de toegekende werkbeurzen, de daarbij aansluitende publicaties en/of uitzendingen en/of reacties. Werkbeursaanvragers kunnen het aanvraagformulier van de website ophalen. Verder worden ook alle acties van het Fonds en evenementen waarop het Fonds prominent aanwezig is op de site aangekondigd en van commentaar voorzien.

Er is heel wat informatie te vinden over zaken zoals de erkenningscommissie, de raad van Journalistiek, het recht van antwoord, auteursrechten, Belgische en internationale ‘awards’ enzovoorts. Daarnaast wordt het Fonds regelmatig gevraagd naar informatie in verband met journalistieke opleidingen in Vlaanderen. Het speelt daarop in door op de website een lijst Vlaamse hogescholen en universiteiten waar een opleiding journalistiek kan worden gevolgd (ook post-academisch) aan te bieden naast een uitgebreid overzicht van websites die betrekking hebben op journalistiek.

De website trok in 2013 33.264 bezoekers. In 2012 waren dat er 39.482. Figuren 5.2A en 5.2B tonen dat er in 2013 zo goed als elke dag minder mensen naar de website van het Fonds Pascal Decroos surfden. Twee uitschieters: 14 augustus, de dag waarop de oktoberdeadline aangekondigd werd, en 10 december, de dag van de jaarlijkse advertentiecampagne in de print en online-edities van veel traditionele media. Een verklaring voor de toch verrassende daling van de bezoekersaantallen kan zijn dat steeds meer mensen het Fonds Pascal Decroos volgen via social media.

Figuur 5.2A – aantal bezoeken op www.fondspascaldecroos.org per maand in 2013 vs 2012

Figuur 5.2B – aantal bezoeken op www.fondspascaldecroos.org per dag in 2013 vs 2012

5.3. SOCIAL MEDIA

- 5.3.1. Journalismfund.eu cross-borderproject

Samen met de nieuwe website van Journalismfund.eu werd in juli 2012 de Facebookpagina gelanceerd. Eind 2012 telde die 210 vind-ik-leuks. Eind 2013 480.

De Twitteraccount @journalismfund kende een grote groei in aantal volgers. Eind 2012 werd Journalismfund.eu op Twitter gevolgd door 200 journalisten en media, een jaar later zijn dat er meer dan drie keer zoveel: een kleine 700.

Verder blijft Journalismfund.eu ook actief op LinkedIn. De groep Journalismfund.eu brengt ondertussen 2600 journalisten van over de hele wereld bij elkaar. Eind 2012 waren dat er 1800.

- 5.3.2. Fonds Pascal Decroos

De Facebookpagina en Twitteraccount van het Fonds gelden steeds meer als speerpunten van de communicatiestrategie van het project Fonds Pascal Decroos

Terwijl www.fondspascaldecroos.org nieuwsitems publiceert die ofwel rechtstreeks te maken hebben met (de projecten van) het Fonds ofwel een hoge relevantie hebben voor het Vlaamse medialandschap, gaan Facebook en Twitter veel breder. Via die kanalen worden ook berichten die minder rechtstreeks aan het Fonds gerelateerd zijn verspreid. De website zal evenwel de uitvalsbasis blijven voor informatie over het Fonds en zijn projecten.

De Facebookpagina van het Fonds bleef ook dit jaar groeien en ging van 1200 vind-ik-leuks aan het einde van 2012 naar bijna 1600 een jaar later. Op Twitter telt @pascaldecroos aan het einde van 2013 700 volgers, tegenover 400 een jaar eerder.

5.4. E-NIEUWSBRIEF JF

Journalismfund.eu verzond in 2013 8 elektronische nieuwsbrieven. Dat aantal is min of meer in overeenstemming met de vooropgestelde planning van één elektronische nieuwsbrief per twee maanden. De e-newsletters zijn een extra onderdeel van de communicatiestrategie sinds de website van Journalismfund.eu grondig aangepakt werd in juli 2012. Ze zetten werkbeurzen, nieuws en evenementen van Journalismfund.eu of partners in de kijker.

Naarmate er meer werkbeurzen per jaar gepubliceerd worden, zal Journalismfund.eu ook vaker e-newsletters versturen.

5.5. E-NIEUWSBRIEF FPD

In de loop van 2013 heeft het Fonds 30 e-brieven verstuurd met informatie over de werkbeurzen, evenementen, acties, belangrijke nieuwsfeiten aangaande de media, etc.

www.fondspascaldecroos.org/inhoud/panel/e-zines

5.6. NIEUWSBRIEF PRINT FPD

In 2013 werden opnieuw twee nieuwsbrieven print verstuurd naar de leden en andere belanghebbenden van het Fonds. De lay-out kreeg een lichte update ter bevordering van de leesbaarheid.

In 2014 zal bekeken worden of de gedrukte nieuwsbrief misschien in een andere vorm kan uitgegeven worden om kosten te besparen, bijvoorbeeld als extra bij De Journalist.

www.fondspascaldecroos.org/inhoud/page/nieuwsbrieven

5.7. ADVERTENTIES FPD

In 2013 bereikte de gratis ruimte binnen de Vlaamse print- en onlinemediën een waarde van 91.405 euro. Dankzij de steun van Vlaamse kranten, tijdschriften en nieuwswebsites mag het Fonds Pascal Decroos rekenen op een grote naamsbekendheid, zowel bij journalisten, als bij uitgeverijen en het brede publiek.

FINANCIËEL VERSLAG – BIJLAGEN